

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

V této souvislosti je neméně zajímavý výskyt valounů rohovce typu Krumlovský les, které se vyskytují přímo na lokalitě a v jejím nejbližší okolí. Ty s velkou pravděpodobností rovněž sloužily k výrobě štípané industrie.

Nový povrchový průzkum poukázal na skutečnost, že nám i přes dlouholetou intenzivní povrchovou prospekci nálezy z lokality „Opálky“ u Přestavlk stále slouží jako cenný zdroj informací.

Zdeněk Schenk, FF MU Brno, Zuzana Schenková, Přerov

Literatura

- Diviš, J. – Kolbinger, D. 2002: Paleolitická stanice u Přestavlk, ASM II.
- Drechsler, A. 2002: Počátky osídlení katastru Přestavlk.
- Drechsler, A. – Svoboda, J. – Schenk, Z. 2002: Přestavlk (okr. Přerov). Přehled výzkumů (43), 2002, 142-143.
- Klíma, B. 1975: Nová paleolitická stanice u Přestavlk. Přehled výzkumů 1974, 9.
- Klíma, B. 1978: Paleolitická stanice u Přestavlk, okr. Přerov, AR 30, 5-13.
- Svoboda, J. – Přichystal, A. 1990: Aurignacienská industrie z Přediny u Dobrochova (okr. Prostějov), 475-491.
- Škrdla, P., Přichystal, A. 2003. Boršice u Buchlovic (okr. Uh. Hradiště). PV 44, 177-187.

Resumé

A small collection of artifacts including a radiolarite ventroterminally retouched point fragment and a partly retouched blade made from Boršice-type chert were collected on the Přestavlk – Opálky site.

SPYTIHNĚV (okr. Zlín)

„Duchonce“. Gravettien. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci grantového projektu zaměřeného na zpracování nálezů z Jarošova II a revizi paleolitického osídlení Uhersko-hradištska (Škrdla 2003) byl proveden drobný odkryv na lokalitě Spytihněv – „Duchonce“ (Škrdla – Nývltová Fišáková v tisku). Poloha lokality, respektive bodu [0,0] v relativním souřadném systému, který byl na zkoumané ploše vytyčen, je 49° 09.477' s. š. a 17° 30.052' v. d. (elipsoid WGS 84, střední polohová odchylka měření <5 m). Lokalita byla objevena během systematické terénní prospekce na podzim 2002. V květnu 2003 byla na lokalitě realizována zjišťovací sondáž. Na ploše, odkud byly získány nálezy povrchovým sběrem, byla vyhloubena série sond, z nichž jedna zachytila relikty kulturní vrstvy a artefakty štípané kamenné industrie s kostmi a ojedinělými uhlíky. Nálezový horizont ležel těsně pod ornici a místy byl zasažen orbou. Na základě zjištěné situace jsme v září

Obr. 9. Spytihněv – Duchonce. Výzkum.
Spytihněv – Duchonce. Excavation.

2003 na lokalitě provedli větší odkryv, který měl za cíl zdokumentovat míru poškození lokality zemědělskou činností a získat kolekci artefaktů včetně uhlíků na radiokarbonové datování. Vzhledem ke skutečnosti, že nálezový horizont byl situován těsně pod ornici a docházelo k jeho poškozování orbou, je možné tento výzkum charakterizovat jako záchranný. Ovšem i v rámci tohoto typu výzkumu jsme se snažili uplatnit co nejvíce z metodiky charakteristické pro výzkum systematický. Proto jsme pracovali v souřadném systému a artefakty větší než 1,5 cm i větší kosti byly zaměřovány ve dvou horizontálních souřadnicích. Plocha výzkumu byla rozdělena na sektory o rozměrech 0,5 x 0,5 m a veškerý sediment prokopané kulturní vrstvy byl proplavována na sítech s rozměrem oka 2 mm.

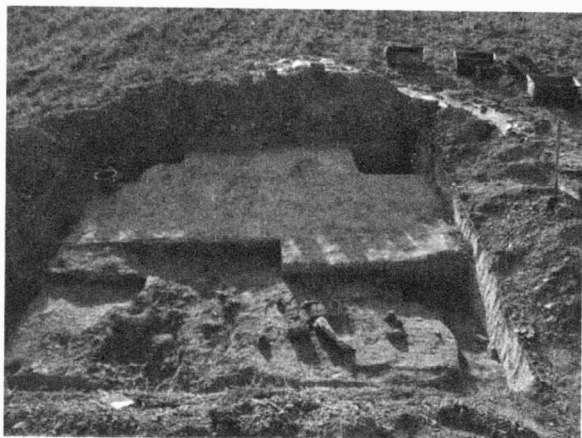
Lokalita dosud poskytla dohromady necelých 450 artefaktů štípané kamenné industrie (z toho více než 400 ks představují artefakty menší než 1,5 cm, které byly získány při plavení). Získaný osteologický materiál je silně fragmentární, ale přesto bylo možné identifikovat tři zvířecí druhy, a to mamuta srstnatého (*Mammuthus primigenius*), soba polárního (*Rangifer tarandus*) a koně sprášového (*Equus germanicus*).

Vzorek uhlíků z kulturní vrstvy byl datován v Groningen (tab. 2). Toto datum bylo odebráno ze soliflukci postižené polohy a je pravděpodobně kontaminováno materiálem z podložní půdy. Proto bude třeba realizovat další datování.

Závěrem je možné konstatovat, že ačkoliv z hlediska počtu kusů není získaný soubor příliš bohatý, je zajímavý několika skutečnostmi. Podářilo se nám zachytit prostorově vymezenou kumulaci artefaktů, které je možno skládat (index složitelnosti výrazně převyšuje dosud takto zpracované kolekce). Zdá se tedy, že artefakty budou pocházet z jedné krátké sídelní epizody – „single event site“. Kolekce je též zajímavá absencí pro

No.	název vzorku	lokalizace	hodnota
GrA-24742	Spytihněv-Duchonce I	subsektor 8c	33,930 ± 130 120 BP

Tab. 2. Spytihněv – Duchonce. Radiokarbonové datum.
Spytihněv – Duchonce. Radiocarbon datings.

Obr. 10. Spytihněv – Duchonce. Odkrytá plocha.
Spytihněv – Duchonce. Uncovered area.

gravettien typických mikrolitů (přestože z výplavu máme mikročepele a téměř čtyři stovky drobných úštěpků).

Zkoumané návrší, kde je možné předpokládat další nálezy, má rozměr zhruba 1 ha. V okolí námi zkoumané plochy je nálezový horizont situován bezprostředně pod orníci, a tudíž je přímo ohrožen zemědělskými pracemi na lokalitě. Proto by bylo vhodné ve zmíněném prostoru realizovat rozsáhlejší záchranný výzkum, který by ověřil a zdokumentoval rozsah lokality včetně hloubky uložení sedimentů a současně prozkoumal pouze ohrožené polohy.

Výzkum byl proveden v rámci projektu podporovaného GA AV ČR, č. B8001203.

Petr Škrdla, Miriam Nývltová Fišáková, AÚ AV ČR Brno

Literatura

Škrdla, P. 2003: Paleolitické osídlení Uherskohradištska. Ve službách archeologie 4, 165-168.

Škrdla, P., Nývltová Fišáková, M. v tisku: Spytihněv – „Duchonce: nová malá stanice gravettien v Napajedelské bráně. Slovácko 2003.

Resumé

As the result of an intensive surface survey carried out within the framework of the project, which is aimed in reanalyzing the Paleolithic occupation of the Uherské Hradiště Area, the new Gravettian site was found in the area of Napajedla Gate. Because the cultural layer at this site was located very close to the surface of a ploughed field, an area of 17 m² was opened for a salvage excavation in 2003. This excavation yielded a series of stone artifacts (ca. 450 items produced mainly of erratic flint, including two burins) and faunal remains (mammoth, reindeer, horse). An analysis of the excavated material including its spatial distribution shows that artifacts were distributed over an area of ca. 3 m in diameter and may represent "a single event site". No characteristic Gravettian microlithic tools were found. The site's vicinity (ca. 1 ha) represents potentially threatened archaeological site.

SUŠICE (okr. Přerov)

„Sušice“. Aurignacien. Sídliště. Povrchový sběr.

Lokalita Pavlovice u Přerova přesahuje na katastrální území Sušice – viz Pavlovice u Přerova (okr. Přerov).

*Zdeňka Nerudová, MZM Brno
Jaroslav Homolka, FM Frýdek-Místek*

Resumé

The site of Pavlovice u Přerova continues to the cadastral territory of Sušice – see Pavlovice u Přerova (okr. Přerov).

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (k. ú. Jarošov u Uh. Hradiště, okr. Uh. Hradiště)

„Kopaniny“. Gravettien. Sídliště? Revizní výzkum.

V roce 2003 proběhl revizní výzkum v prostoru sportovního areálu v Jarošově. Na základě fotografií z výzkumu R. Procházky z r. 1979, které jsou uloženy v archivu SM UH, byla nejprve lokalizována poloha Procházka zkoumané plochy. Následný odkryv byl situován do svahu v těsném sousedství tenisového kurtu, přesně v místě, kde měl původně končit výzkum Procházekův. Cílem bylo zachycení členité stěny profilu Procházka výzkumu (výklenky patrné na fotografiích). Protože však po ukončení Procházka výzkumu došlo pravděpodobně ještě k mírným terénním úpravám, zmíněného cíle nebylo dosaženo. Jak ostatně napovídají získané nálezy, byl výzkum v roce 2003 situován v bezprostředním sousedství Procházka výzkumu. V délce 5 m byl začištěn profil kolmý na spádnici. Stratigrafická situace byla poměrně složitá. Byla zachycena dvě erozní korýtká, která byla zahloubena do terciérního podloží a druhotně vyplněna sedimenty. Menší obsahovalo kromě hlinitých sedimentů značné množství zlomků pískovce a ojedinělé kosti, mimo jiné i mléčný molár mladého mamuta, což velmi dobře odpovídá údajům Procházky (1983: 553) a Seitla s Valochem (1998:73). V druhém korýtku, které bylo zachyceno pouze okrajem, byla situace odlišná. Výplň tvořila nehomogenní směs větších bloků spraše, terciérního podloží, zlomků pískovce a ojedinělé fragmenty kostí. V některých blocích byly patrné polohy uhlíků, útržky půd, ovšem artefakty nalezeny nebyly. Nyní je otázka, jak přistupovat k interpretaci výzkumu R. Procházky. Jsou dvě možnosti. První je, že kopal v místech, kde probíhal intaktní sediment, druhá je, že si nehomogenitu nevšiml. Další otázkou je interpretace zdokumentované situace, především nehomogenní výplně druhého korýtká. Pokládám za pravděpodobné, že někdy dříve byl svah upraven pro účely zemědělského obdělávání a případné strže byly zarovnané materiálem z okolí. Z parcelních map z 19. století (Mapa stabilního katastru) je zřejmé, že původní parcelace probíhala po spádnici, a silnou erozi lze proto předpokládat. S možným zarovnaním na konci 40. let by mohl souviset i blíže nelokalizovaný nález označený ve SM UH Jarošov – „Žleb“. To by ovšem znamenalo, že někde v okolí by mohly být přítomny zbytky zajímavé polohy in situ. Každopádně je zajímavé, že nálezy z Procházka výzkumu jsou distribuovány lineárně ve směru spádnice, což by mohlo indikovat právě jejich uložení v erozním korýtku. Situace by stála za větší revizní výzkum.